

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2016. gada 1. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā parakstītā Konvencija par bēgļa statusu — 23. un 26. pants — Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Direktīva 2011/95/ES — Standarti starptautiskās aizsardzības satura noteikšanai — Alternatīvās aizsardzības statuss — 29. pants — Sociālā aizsardzība — Atbilstības nosacījumi — 33. pants — Pārvietošanās brīvība uzņemošajā dalībvalstī — Jēdziens — Ierobežojums — Pienākums uzturēties noteiktā vietā — Atšķirīga attieksme — Situāciju salīdzināmība — Līdzsvarota budžeta izdevumu sadale starp administratīvajām vienībām — Ar migrācijas vai integrācijas politiku saistīti apsvērumi

Apvienotās lietas C-443/14 un C-444/14

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2014. gada 19. augustā un kas Tiesā reģistrēti 2014. gada 25. septembrī, tiesvedībā

Kreis Warendorf

pret

Ibrahim Alo (C-443/14)

un

Amira Osso

pret

Region Hannover (C-444/14),

piedaloties

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht (C-443/14 un C-444/14).

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Toadere [*C. Toader*], D. Švābi [*D. Šváby*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Safjans [*M. Safjan*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

* Tiesvedības valoda – vācu.

sekretārs K. Malacek [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 14. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Kreis Warendorf* vārdā – *L. Tepe*, pārstāvis,

— *I. Alo* vārdā – *S. Bulut, Rechtsanwalt*,

— *A. Osso* vārdā – *S. Ziesemer* un *K.-S. Janutta, Rechtsanwältinnen*,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *M. Michelogiannaki*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *W. Bogensberger*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 6. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 9. lpp.), 29. un 33. pantu.
- 2 Šie lūgumi ir iesniegti divās tiesvedībās – lietā C-443/14 starp *Kreis Warendorf* (Vārendorfas apgabals) un *I. Alo* un lietā C-444/14 starp *A. Osso* un *Region Hannover* (Hanoveres reģions) – par dzīvesvietas pienākumu, kas ir ticis noteikts saistībā ar *I. Alo* un *A. Osso* uzturēšanās atļaujām.

Atbilstošās tiesību normas

Ženēvas konvencija

- 3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), ir stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Šī konvencija ir papildināta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kas stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”).
- 4 Šīs konvencijas 23. pantā “Sociālā palīdzība” ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina bēgļiem, kas likumīgi uzturas to teritorijā, tādus pašus atvieglojumus un palīdzību kā saviem pilsoņiem.”

5 Minētās konvencijas 26. pantā “Pārvietošanās brīvība” ir paredzēts:

“Dalībvalstīm ir jāpiešķir bēgļiem, kas likumīgi uzturas to teritorijā, tādas tiesības kā tiesības brīvi izvēlēties dzīvesvietu un brīvi pārvietoties šajā teritorijā, ievērojot visus noteikumus, kādi parasti piemērojami ārzemniekiem tādos pašos gadījumos.”

Savienības tiesības

6 Direktīvas 2011/95 preambulas 3., 4., 6., 8., 9., 16., 23., 24., 33. un 39. apsvēruma redakcija ir šāda:

“(3) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tampērē īpašā sanāksmē vienojās izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu [Ženēvas konvencija] [..]

(4) Ženēvas konvencija [..] veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam.

[..]

(6) Tampēres secinājumi arī paredz, ka noteikumi par bēgļa statusu būtu jāpapildina ar pasākumiem par alternatīv[ās] aizsardzības veidiem, piedāvājot atbilstošu statusu jebkurai personai, kam nepieciešama šāda aizsardzība.

[..]

(8) Eiropas Imigrācijas un patvēruma paktā, kas pieņemts 2008. gada 15. un 16. oktobrī, Eiropadome norādīja, ka dalībvalstīs joprojām pastāv būtiskas atšķirības, piešķirot aizsardzību, un ka aizsardzības veidi ir dažādi, un aicināja nākt klajā ar jaunām ierosmēm, lai pabeigtu Hāgas programmā paredzēto kopējas Eiropas patvēruma sistēmas izveidi un tādējādi sniegtu augstāka līmeņa aizsardzību.

(9) Stokholmas programmā Eiropadome atkārtoti pauž apņemšanos ievērot mērķi par kopējās aizsardzības un solidaritātes telpas izveidi vēlākais līdz 2012. gadam attiecībā uz personām, kurām ir noteikta starptautiskā aizsardzība, pamatojoties uz kopīgu patvēruma procedūru un vienotu statusu, kas noteikti [LESD] 78. pantā.

[..]

(16) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. [..]

[..]

(23) Būtu jānosaka standarti bēgļa statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.

(24) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē.

[..]

(33) Būtu jānosaka arī standarti, lai definētu alternatīv[ās] aizsardzības statusu un noteiktu tā saturu. Alternatīvajai aizsardzībai vajadzētu būt komplementārai un papildus tai bēgļu aizsardzībai, kāda paredzēta Ženēvas konvencijā.

[..]

(39) Īstenojot Stokholmas programmas aicinājumu noteikt bēgļu vai tādu personu vienotu statusu, kuras ir tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, izņemot atkāpes, kas ir nepieciešamas un objektīvi pamatotas, alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, būtu jāpiešķir tādas pašas tiesības un pabalsti, ko piešķir bēgļiem saskaņā ar šo direktīvu, un uz tām būtu jāattiecinā tādi paši atbilstības nosacījumi.”

7 Šīs direktīvas VII nodaļā, kas attiecas uz starptautiskās aizsardzības saturu, ietvertā 20. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Šī nodaļa neierobežo Ženēvas konvencijā noteiktās tiesības.

2. Šo nodaļu piemēro gan bēgļiem, gan personām, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja vien nav norādīts citādi.”

8 Minētās direktīvas 29. panta “Sociālā labklājība” redakcija ir šāda:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēji dalībvalstī, kas šo aizsardzību piešķirusi, saņem nepieciešamo sociālo palīdzību, kāda tiek nodrošināta minētās dalībvalsts valstspiederīgajiem.

2. Atkāpjoties no 1. punktā izklāstītā vispārīgā noteikuma, dalībvalstis var ierobežot tās sociālās palīdzības apjomu, ko piešķir alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, piešķirot tikai pamata pabalstus, ko tad nodrošina tādā pašā līmenī un saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā dalībvalsts valstspiederīgajiem.”

9 Šīs pašas direktīvas 32. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir pieejamas izmitināšanas vietas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas dalībvalstu teritorijā.

2. Dalībvalstis, īstenojot savu praksi starptautiskās aizsardzības saņēmējus izmitināt pēc iespējas dažādās vietās, cenšas īstenot politiku, kuras mērķis ir novērst starptautiskās aizsardzības saņēmēju diskrimināciju un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas attiecībā uz izmitināšanas vietu pieejamību.”

10 Direktīvas 2011/95 33. pantā “Pārvietošanās brīvība dalībvalstī” ir noteikts:

“Dalībvalstis ļauj starptautiskās aizsardzības saņēmējiem brīvi pārvietoties to teritorijā ar tādiem pašiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kā noteikts attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas to teritorijā.”

Vācijas tiesības

11 2004. gada 30. jūlija Likuma par ārzemnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā (*Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet*) (BGBl. 2004 I, 1950. lpp.), tā pamatlietai piemērojamajā redakcijā (turpmāk tekstā – “*AufenthG*”), 12. pantā ir noteikts:

“(1) Uzturēšanās atļauju izsniedz attiecībā uz visu valsts teritoriju. Tās derīgums atbilstoši Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, normām, lai uzturētos citu līgumslēdzēju pušu teritorijās, paliek neskarts.

(2) Vīzu un uzturēšanās atļauju var izsniegt ar atrunām un pagarināt. Tām – arī vēlāk – var paredzēt nosacījumus, it īpaši par teritoriāliem ierobežojumiem.”

- 12 Saskaņā ar 2009. gada 26. oktobra Vispārējiem administratīvajiem noteikumiem par *AufenthG* (*Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum AufenthG*):

“12.2.5.2.1.

Dzīvesvietas izvēli ierobežojošs nosacījums it īpaši ir piemērots līdzeklis, lai ar piesaisti vienam reģionam novērstu atsevišķu federālo zemju un pašvaldību nesamērīgo nodokļu nastu, ko rada ārvalstu sociālo pabalstu saņēmēji. Attiecīgie nosacījumi var sekmēt arī to, ka tiek novērsta no sociālās palīdzības atkarīgo ārzemnieku koncentrēšanās noteiktās teritorijās un sociālā atstumtība ar tās nelabvēlīgo ietekmi uz ārzemnieku integrāciju. Attiecīgie pasākumi ir pamatoti arī tāpēc, lai ārzemniekus ar īpašu vajadzību integrēties piesaistītu konkrētai dzīvesvietai, kur viņi varētu izmantot integrācijas iespējas.

12.2.5.2.2.

Šī iemesla dēļ dzīvesvietas izvēli ierobežojošie nosacījumi uzturēšanās atļauju saņēmējiem atbilstoši *AufenthG* 2. nodaļas 5. iedaļai vai attiecīgi pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņēmējiem atbilstoši 23. panta 2. punktam tiek piešķirti un saglabāti tik ilgi un tiktāl, ciktāl viņi saņem Sociālā nodrošinājuma kodeksa [(*Sozialgesetzbuch*)] II vai XII grāmatā vai Likumā par pabalstiem patvēruma meklētājiem [(*Asylbewerberleistungsgesetz*)] paredzētos pabalstus.”

- 13 Saskaņā ar lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajām norādēm šie administratīvie noteikumi ir attiecināmi tikai uz tiem ārvalsts valstspiederīgajiem, kuriem uzturēšanās atļauja ir tikusi piešķirta humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām. No šī lūguma arī izriet, ka saskaņā ar iesniedzējtiesas judikatūru trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir piešķirts bēgļa statuss, dzīvesvietas pienākums nedrīkst tikt noteikts ar vienīgo mērķi nodrošināt pienācīgu valsts sociālās palīdzības izdevumu sadalījumu.

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 14 *I. Alo* un *A. Osso* ir Sīrijas pilsoņi. Viņi attiecīgi 1998. un 2001. gadā ieradās Vācijā, kurā katrs no viņiem nesekmīgi iesniedza patvēruma pieteikumu. Vēlāk viņi uzturējās šajā dalībvalstī atbilstoši pagaidu atļaujām. Kopš patvēruma pieteikuma procedūras sākuma abi šajā valstī saņem sociālos pabalstus.
- 15 Pēc jaunu patvēruma pieteikumu iesniegšanas Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde (*Bundesamt für Migration und Flüchtlinge*) piešķīra viņiem alternatīvās aizsardzības saņēmēju statusu.
- 16 Uzturēšanās atļaujās, kas tika piešķirtas *I. Alo* un *A. Osso* attiecīgi ar Vārendorfā apgabala 2012. gada 12. oktobra un Hanoveres reģiona 2012. gada 5. aprīļa lēmumiem, tika noteikts pienākums dzīvot attiecīgi Ālenes [*Ahlen*] pilsētā (Vācija) un Hanoveres reģionā, izņemot Lejassaksijas galvaspilsētu. Šīs iestādes savos lēmumos balstījās uz Administratīvo noteikumu par *AufenthG* 12.2.5.2.1. un 12.2.5.2.2. punktu.
- 17 *I. Alo* un *A. Osso* abās pamatlietās iebilst pret viņiem noteikto dzīvesvietas pienākumu. Viņu celtās prasības pirmajā instancē tika noraidītas.
- 18 Apelācijas sūdzība, ko *I. Alo* iesniedza *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein Westfalen* (Ziemeļreinas–Vestfālenes Augstākā administratīvā tiesa), tika apmierināta. Minētā tiesa atcēla dzīvesvietas pienākumu un būtībā uzskatīja, ka Vārendorfā apgabala lēmums ir pretrunā Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska

aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.), 28. panta 1. punkta un 32. panta apvienotajiem noteikumiem, kuri atbilst Direktīvas 2011/95 29. panta 1. punktam un 33. pantam.

- 19 Savukārt *Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht* (Lejassaksijas Augstākā administratīvā tiesa) noraidīja *A. Osso* iesniegto apelācijas sūdzību. Šī tiesa tostarp atzina, ka apstrīdētais lēmums, ņemot vērā, ka *A. Osso* saņem noteiktus sociālos pabalstus, atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem. Turklāt tā uzskatīja, ka šis lēmums nav pretrunā starptautiskajām vai Savienības tiesībām.
- 20 *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) tādējādi tika iesniegtas kasācijas sūdzības (*Revision*), ko par *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein Westfalen* (Ziemeļreinas–Vestfālenes Augstākā administratīvā tiesa) un *Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht* (Lejassaksijas Augstākā administratīvā tiesa) nolēmumiem iesniedza attiecīgi Vārendorfas apgabals un *A. Osso*.
- 21 Šādos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kas lietās C-443/14 un C-444/14 ir formulēti identiski:

- “1) Vai pienākums apmesties uz dzīvi teritoriāli ierobežotā dalībvalsts apvidū (pašvaldība, apgabals, reģions) ir pārvietošanās brīvības Direktīvas 2011/95 33. panta izpratnē ierobežojums, ja, neraugoties uz to, ārzemnieks tomēr var brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalsts teritorijā?
- 2) Vai dzīvesvietas pienākums personām ar alternatīvās aizsardzības statusu ir saderīgs ar Direktīvas 2011/95 33. un/vai 29. pantu, ja tas ir pamatots ar to, lai tiktu sasniegts valsts sociālās palīdzības izdevumu pienācīgs sadalījums starp attiecīgajām iestādēm valsts teritorijā?
- 3) Vai dzīvesvietas pienākums personām ar alternatīvās aizsardzības statusu ir saderīgs ar Direktīvas 2011/95 33. un/vai 29. pantu, ja tas tiek pamatots ar migrācijas vai integrācijas politikas apsvērumiem, piemēram, lai novērstu sociālās atstumtības rašanos, ārzemniekiem masveidā apmetoties uz dzīvi konkrētās pašvaldībās vai apgabalos? Vai šajā ziņā abstrakti migrācijas vai integrācijas politikas apsvērumi ir pietiekami, vai tomēr tādiem apsvērumiem ir jābūt konkrēti konstatētiem?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 22 Ar savu pirmo jautājumu abās pamatlietās iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem noteikts dzīvesvietas pienākums kā pamatlietās ir šajā pantā garantētās pārvietošanās brīvības ierobežojums, lai arī ar šo pasākumu minētajam attiecīgā statusa saņēmējam netiek liegts brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, un uz pagaidu laiku uzturēties šajā teritorijā ārpus vietas, kas ir tikusi norādīta atbilstoši dzīvesvietas pienākumam.
- 23 Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 33. pantu dalībvalstis ļauj starptautiskās aizsardzības saņēmējiem brīvi pārvietoties to teritorijā ar tādiem pašiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kā noteikts attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas to teritorijā.
- 24 Šī panta formulējums pats par sevi neļauj noteikt, vai tas nozīmē tikai to, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējiem ir jāvar brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, vai arī to, ka šiem saņēmējiem ir jābūt tiesībām izvēlēties to dzīvesvietu šajā teritorijā.

- 25 Ar to, ka Direktīvas 2011/95 33. panta nosaukums ir “Pārvietošanās brīvība”, nav pietiekami, lai kļiedētu no tā formulējuma izrietošās neskaidrības. Kā savu secinājumu 34. punktā ir norādījis ģenerālvokāts, šis izteiciens Savienības tiesībās ne vienmēr ir lietots vienveidīgi, ciktāl dažos šo tiesību noteikumos pārvietošanās brīvība ir tieši nodalīta no brīvības izvēlēties dzīvesvietu, kamēr citos izteiciens “pārvietošanās brīvība” ir izmantots tādā nozīmē, kas ietver arī tiesības izvēlēties dzīvesvietu.
- 26 Turklāt, lai arī Direktīvas 2011/95 vācu valodas redakcijā tās 33. panta nosaukums, proti, “Freizügigkeit innerhalb eines Mitgliedstaats”, varētu tikt saprasts tādējādi, ka tajā ir norādīts, ka šajā pantā paredzētā pārvietošanās brīvība ietver arī tiesības izvēlēties savu dzīvesvietu, citas šīs direktīvas valodu redakcijas, it īpaši spāņu, dāņu, angļu, franču un itāļu valodu redakcijas, neapstiprina šādu interpretāciju.
- 27 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī tam nevar tikt piešķirta prioritāra nozīme salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Savienības tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības oficiālo valodu redakcijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību akta teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā tiesību norma ir jāinterpretē atkarībā no tā tiesiskā regulējuma vispārējās struktūras un mērķa, kurā šī tiesību norma ietilpst (spriedums *GSV*, C-74/13, EU:C:2014:243, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Šajā ziņā ir jānorāda, ka no Direktīvas 2011/95 preambulas 4., 23. un 24. apsvēruma izriet, ka Ženēvas konvencija veido bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskā režīma pamatu un ka šīs direktīvas normas attiecībā uz bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī uz tā saturu ir pieņemtas, lai palīdzētu dalībvalstu kompetentajām iestādēm piemērot šo konvenciju, pamatojoties uz kopīgiem jēdzieniem un kritērijiem (pēc analogijas skat. spriedumu *Abed El Karem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 42. punkts).
- 29 Tāpēc šīs direktīvas normu interpretācija ir jāveic, ņemot vērā tās vispārējo struktūru un mērķi, un saderīgi ar Ženēvas konvenciju un citiem atbilstošiem līgumiem, kas ir paredzēti LESD 78. panta 1. punktā. Šī interpretācija, kā izriet no Direktīvas 2011/95 preambulas 16. apsvēruma, ir jāveic, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītās tiesības (pēc analogijas skat. spriedumu *Abed El Karem El Kott* u.c., C-364/11, EU:C:2012:826, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Turklāt no Direktīvas 2011/95 preambulas 3. apsvēruma izriet, ka, iedvesmojoties no Tamperē izdarītajiem Eiropadomes secinājumiem, Savienības likumdevējs ir vēlējis nodrošināt, lai Eiropas patvēruma sistēma, kuras definēšanai ir veltīta šī direktīva, būtu balstīta uz pilnīgu un visaptverošu Ženēvas konvencijas piemērošanu.
- 31 Šie apsvērumi, ciktāl tie ir saistīti ar Ženēvas konvenciju, principā ir atbilstoši tikai saistībā ar bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem, kā arī tā saturu, jo šajā konvencijā paredzētā sistēma ir piemērojama tikai bēgļiem, nevis alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, ciktāl šis aizsardzības mērķis, kā izriet no Direktīvas 2011/95 preambulas 6. un 33. apsvēruma, ir ļaut papildināt to bēgļu aizsardzību, kāda ir paredzēta minētajā konvencijā (šajā ziņā skat. spriedumus *Diakité*, C-285/12, EU:C:2014:39, 33. punkts, un *N.*, C-604/12, EU:C:2014:302, 31. punkts).
- 32 Tomēr Direktīvas 2011/95 preambulas 8., 9. un 39. apsvērumā ir norādīts, ka Savienības likumdevējs, atbildot uz Stokholmas programmas aicinājumu, ir vēlējis noteikt visiem starptautiskās aizsardzības saņēmējiem vienotu statusu un ka tas līdz ar to ir izvēlējis piešķirt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem tādas pašas tiesības un pabalstus, ko piešķir bēgļiem, izņemot atkāpes, kas ir nepieciešamas un objektīvi pamatotas.
- 33 Tādējādi šīs direktīvas VII nodaļa, kas attiecas uz starptautiskās aizsardzības saturu, atbilstoši šīs direktīvas 20. panta 2. punktam ir piemērojama gan bēgļiem, gan alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, ja vien nav norādīts citādi.

- 34 Lai arī dažos šīs nodaļas pantos ir šāda norāde, ir jākonstatē, ka Direktīvas 2011/95 33. panta gadījumā tas tā nav. Šajā pantā, tieši pretēji, ir precizēts, ka tajā paredzētā “pārvietošanās” brīvība ir nodrošināta “starptautiskās aizsardzības saņēmējiem”, kas nozīmē, ka uz bēgļiem un alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem šajā ziņā ir attiecināma tā pati sistēma.
- 35 Ženēvas konvencijas 26. pantā, kurā bēgļiem ir garantētas tiesības uz pārvietošanās brīvību, ir tieši paredzēts, ka šī brīvība ietver ne tikai tiesības brīvi pārvietoties tās valsts teritorijā, kura ir piešķirusi bēgļa statusu, bet arī tiesības izvēlēties dzīvesvietu šajā teritorijā. Neviens apstāklis neliecina par to, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies pārņemt Direktīvā 2011/95 tikai pirmo no šīm tiesībām, nepārņemot otru.
- 36 Šādos apstākļos, ja šīs direktīvas 33. pants tiktu interpretēts tādējādi, ka ar to alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem netiek piešķirtas tiesības izvēlēties to dzīvesvietu tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, tas nozīmētu, ka šīs tiesības būtu garantētas tikai bēgļiem, un tādējādi, neraugoties uz tiešas norādes šajā ziņā neesamību minētajā direktīvā, radītu atšķirību starp bēgļiem, no vienas puses, un alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, no otras puses, attiecībā uz šajā ziņā nodrošinātās aizsardzības saturu, kas būtu pretrunā šī sprieduma 32. un 33. punktā atgādinātajam mērķim.
- 37 Līdz ar to šīs pašas direktīvas 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā dalībvalstīm ir noteikts pienākums ļaut starptautiskās aizsardzības saņēmējiem gan brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, gan izvēlēties to dzīvesvietu šajā teritorijā.
- 38 Šis secinājums nevar tikt atspēkots ar Direktīvas 2011/95 32. panta 2. punktā ietverto precizējumu, saskaņā ar kuru ir atļauta valsts prakse starptautiskās aizsardzības saņēmējus izmitināt pēc iespējas dažādās vietās.
- 39 Šis precizējums, ņemot vērā šī panta mērķi, ir jāsaprot tādējādi, ka tā mērķis ir vienīgi ļaut dalībvalstīm integrēt šādu praksi to piekļuves mājoklim politikā.
- 40 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu abās pamatlietās ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem noteikts dzīvesvietas pienākums kā pamatlietās ir šajā pantā garantētās pārvietošanās brīvības ierobežojums, lai arī ar šo pasākumu minētajam attiecīgā statusa saņēmējam netiek liegts brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, un uz pagaidu laiku uzturēties šajā teritorijā ārpus vietas, kas ir tikusi norādīta atbilstoši dzīvesvietas pienākumam.

Par otro jautājumu

- 41 Ar savu otro jautājumu abās pamatlietās iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 29. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neļauj noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlietās, lai nodrošinātu pienācīgu no šo pabalstu izmaksas izrietošo izdevumu sadalījumu starp dažādajām attiecīgajā jomā kompetentajām iestādēm.
- 42 Attiecībā uz šīs direktīvas 33. pantu, lai arī no atbildes, kas sniegta uz pirmo jautājumu, izriet, ka tāda dzīvesvietas pienākuma kā pamatlietās noteikšana ir šajā pantā garantētās pārvietošanās brīvības ierobežojums, tomēr ir jānorāda, ka minētajā pantā ir pieļauti noteikti šīs brīvības ierobežojumi.
- 43 Direktīvas 2011/95 33. pantā tomēr ir precizēts, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēju tiesības brīvi pārvietoties ir jāisteno ar tādiem pašiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kā noteikts attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas tās dalībvalsts teritorijā, kura šo aizsardzību piešķirusi.

- 44 Ženēvas konvencijas 26. pantā, kurš, ņemot vērā šī sprieduma 28.–37. punktā ietvertos apsvērumus, ir būtisks, lai noteiktu alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēju brīvas pārvietošanās apjomu, savukārt ir paredzēts, ka pārvietošanās brīvība bēgļiem tiek piešķirta, ievērojot visus noteikumus, kādi parasti piemērojami ārzemniekiem tādos pašos gadījumos.
- 45 No tā izriet, ka atbilstoši Direktīvas 2011/95 33. pantam uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem saistībā ar to dzīvesvietas izvēli principā nevar tikt attiecināts režīms, kas ir ierobežojošāks nekā citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi pastāvīgi uzturas tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, piemērojamais režīms.
- 46 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka dzīvesvietas pienākums, lai sasniegtu pienācīgu no atsevišķu īpašu sociālo pabalstu (turpmāk tekstā – “sociālā palīdzība”) izmaksas izrietošo izdevumu sadalījumu starp dažādajām šajā jomā kompetentajām iestādēm, ir noteikts tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem, pirmkārt, uzturēšanās atļauja ir tikusi izsniegta humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, izņemot bēgļus, un kuri, otrkārt, saņem sociālo palīdzību.
- 47 Tādējādi pamatlietās aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem šajā ziņā ir attiecināts ierobežojošāks režīms par to, kas vispārīgi ir piemērojams bēgļiem un tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijas teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.
- 48 Attiecībā uz Direktīvas 2011/95 29. pantu ir jānorāda, ka šī panta 1. punktā ir paredzēts vispārīgs noteikums, saskaņā ar kuru starptautiskās aizsardzības saņēmēji dalībvalsti, kas šo aizsardzību piešķirusi, saņem tādu pašu sociālo palīdzību, kāda tiek nodrošināta minētās dalībvalsts valstspiederīgajiem. Šis noteikums tostarp nozīmē, ka šo saņēmēju piekļuve sociālajai palīdzībai nedrīkst būt atkarīga no tādu nosacījumu izpildes, kas netiek attiecināti uz tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura šo aizsardzību piešķirusi.
- 49 Tās pašas direktīvas 29. panta 2. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var atkāpties no minētā noteikuma, ierobežojot tās sociālās palīdzības apjomu, kas tiek piešķirta alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, piešķirot tikai pamata pabalstus. Tomēr no šīs tiesību normas skaidri izriet, ka, ja dalībvalsts nolemj atkāpties no šī noteikuma, šie pamata pabalsti ir jānodrošina saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā šīs dalībvalsts valstspiederīgajiem.
- 50 No tā izriet, ka abos Direktīvas 2011/95 29. pantā paredzētajos gadījumos nosacījumiem alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēju piekļuvei sociālajai palīdzībai, ko tiem piedāvā dalībvalsts, kas šo aizsardzību piešķirusi, ir jābūt tādiem pašiem kā nosacījumi, kas ir attiecināmi uz šīs palīdzības piešķiršanu šīs dalībvalsts valstspiederīgajiem.
- 51 Ženēvas konvencijas 23. pants, kurš, ņemot vērā šī sprieduma 28.–37. punktā ietvertos apsvērumus, ir būtisks, interpretējot Direktīvas 2011/95 29. panta 1. punktu, apstiprina šo vērtējumu, ciktāl tajā ir precizēts, ka dalībvalstis uz bēgļiem, kas likumīgi uzturas to teritorijā, attiecina tādu pašu attieksmi nodrošinājuma un sociālās palīdzības jomā kā uz saviem valstspiederīgajiem.
- 52 No šī sprieduma 46. punktā minētajiem apsvērumiem izriet, ka tāds dzīvesvietas pienākums kā pamatlietās alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem ir noteikts, ja tie saņem sociālo palīdzību.
- 53 Pretēji Vācijas valstspiederīgajiem, kuriem šāds dzīvesvietas pienākums nav piemērojams, alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējs tādējādi var saņemt sociālo palīdzību tikai tad, ja tas piekrīt dzīvesvietas pienākuma noteikšanai.

- 54 Līdz ar to alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem valsts tiesiskajā regulējumā pamatoti var tikt noteikts dzīvesvietas pienākums, nenosakot šādu pasākumu attiecībā uz bēgļiem, trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, un šis dalībvalsts valstspiederīgajiem, ja šīs kategorijas nav objektīvi salīdzināmā situācijā, ņemot vērā šajā tiesiskajā regulējumā izvirzīto mērķi.
- 55 Šajā ziņā tomēr ir jānorāda, ka sociālo pabalstu piešķiršana konkrētai personai nozīmē, ka iestādei, kurai ir jāpiešķir šie pabalsti, rodas izdevumi neatkarīgi no tā, vai šī persona ir alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējs, bēglis, trešās valsts valstspiederīgais, kas likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijas teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, vai Vācijas valstspiederīgais. Minētos pabalstus saņemošo personu pārvietošanās vai to nevienlīdzīga koncentrācija attiecīgās dalībvalsts teritorijā tādējādi var radīt nepienācīgu šo izdevumu sadali starp dažādajām attiecīgajā jomā kompetentajām iestādēm, un tam, ka šīm personām, iespējams, ir alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēja statuss, nav īpašas nozīmes šajā ziņā.
- 56 No iepriekš minētā izriet, ka uz otro jautājumu abās pamatlietās ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 29. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neļauj noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlietās, lai nodrošinātu pienācīgu no šo pabalstu izmaksas izrietošo izdevumu sadalījumu starp dažādajām attiecīgajā jomā kompetentajām iestādēm, ja piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā šāds pasākums nav ticis noteikts attiecībā uz bēgļiem, trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, un šis dalībvalsts valstspiederīgajiem, kuri saņem minētos pabalstus.

Par trešo jautājumu

- 57 Ar savu trešo jautājumu abās pamatlietās iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 29. un/vai 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie liedz noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlietās ar mērķi veicināt trešo valstu valstspiederīgo integrāciju dalībvalstī, kas šo aizsardzību piešķirusi.
- 58 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbilstoši iepriekšējā punktā minētajam mērķim Vācijas tiesībās paredzētais dzīvesvietas pienākums ir vērsts, pirmkārt, uz to, lai novērstu trešo valstu valstspiederīgo, kas saņem sociālo palīdzību, koncentrēšanos noteiktās teritorijās un sociālā saspilējuma vietu rašanos, kam būtu nelabvēlīga ietekme uz to integrāciju, un, otrkārt, uz to, lai piesaistītu tos trešo valstu valstspiederīgos, kuriem ir konkrēta integrācijas nepieciešamība, noteiktai dzīvesvietai, lai tie varētu tur izmantot atbalsta pakalpojumus integrācijas jomā.
- 59 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Direktīvas 2011/95 29. pants nav atbilstošs, izvērtējot trešo jautājumu, jo alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji un Vācijas valstspiederīgie nav salīdzināmā situācijā, ņemot vērā trešo valstu valstspiederīgo integrācijas veicināšanas mērķi.
- 60 Attiecībā uz šīs direktīvas 33. pantu no šī sprieduma 12. un 13. punktā minētajām norādēm izriet, ka pamatlietās aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā uz alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem, kuri saņem sociālo palīdzību, ir attiecināts režīms, kas atšķiras no tā, kurš vispārīgi ir piemērojams trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijas teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, un Vācijas valstspiederīgajiem.

- 61 No šī sprieduma 54. punktā minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2011/95 33. pants liedz šādā tiesiskajā regulējumā noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem sociālo palīdzību, dzīvesvietas pienākumu tikai tad, ja alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji, ņemot vērā šajā tiesiskajā regulējumā izvirzīto mērķi, ir objektīvi salīdzināmā situācijā ar trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijas teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.
- 62 Līdz ar to iesniedzējtiesai būs jāizvērtē, vai tas, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš saņem sociālo palīdzību, ir starptautiskās aizsardzības, šajā gadījumā alternatīvās aizsardzības, saņēmējs, nozīmē, ka viņš saskaras ar lielākām integrācijas grūtībām nekā trešās valsts valstspiederīgais, kas likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijā un saņem sociālo palīdzību.
- 63 Tā tas it īpaši varētu būt, ja, ņemot vērā iesniedzējtiesas minēto valsts noteikumu, saskaņā ar kuru trešo valstu valstspiederīgo, kas likumīgi pastāvīgi uzturas Vācijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, uzturēšanās vispārīgi ir pakārtota nosacījumam par to, ka tie var apmierināt paši savas vajadzības, šie valstspiederīgie varētu saņemt sociālo palīdzību tikai pēc nepārtrauktas noteiktu laikposmu ilgas likumīgas uzturēšanās uzņemošās dalībvalsts teritorijā. Šāda uzturēšanās būtībā varētu ļaut prezumēt, ka attiecīgie trešo valstu valstspiederīgie ir pietiekami integrējušies šajā dalībvalstī, kā rezultātā tie, ņemot vērā trešo valstu valstspiederīgo integrācijas veicināšanas mērķi, nav salīdzināmā situācijā ar starptautiskās aizsardzības saņēmējiem.
- 64 No iepriekš minētā izriet, ka uz trešo jautājumu abās pamatlietās ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlietās, lai veicinātu trešo valstu valstspiederīgo integrāciju dalībvalstī, kas šo aizsardzību piešķirusi, ja piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā šāds pasākums nav ticis noteikts attiecībā uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas šajā dalībvalstī citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un saņem minētos pabalstus, ja alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji, ņemot vērā šo mērķi, nav objektīvi salīdzināmā situācijā ar to trešo valstu valstspiederīgo situāciju, kas likumīgi pastāvīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 65 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem noteikts dzīvesvietas pienākums kā pamatlietās ir šajā pantā garantētās pārvietošanās brīvības ierobežojums, lai arī ar šo pasākumu minētajam attiecīgā statusa saņēmējam netiek liegts brīvi pārvietoties tās dalībvalsts teritorijā, kas šo aizsardzību piešķirusi, un uz pagaidu laiku uzturēties šajā teritorijā ārpus vietas, kas ir tikusi norādīta atbilstoši dzīvesvietas pienākumam;**

- 2) Direktīvas 2011/95 29. un 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neļauj noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlīnētās, lai nodrošinātu pienācīgu no šo pabalstu izmaksas izrietošo izdevumu sadalījumu starp dažādajām attiecīgajā jomā kompetentajām iestādēm, ja piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā šāds pasākums nav ticis noteikts attiecībā uz bēgļiem, trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, un šīs dalībvalsts valstspiederīgajiem, kuri saņem minētos pabalstus;
- 3) Direktīvas 2011/95 33. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz noteikt alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējam, kurš saņem noteiktus īpašus sociālos pabalstus, tādu dzīvesvietas pienākumu kā pamatlīnētās, lai veicinātu trešo valstu valstspiederīgo integrāciju dalībvalstī, kas šo aizsardzību piešķirusi, ja piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā šāds pasākums nav ticis noteikts attiecībā uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas šajā dalībvalstī citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un saņem minētos pabalstus, ja alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji, ņemot vērā šo mērķi, nav objektīvi salīdzināmā situācijā ar to trešo valstu valstspiederīgo situāciju, kas likumīgi pastāvīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā citu, nevis humānu vai politisku apsvērumu dēļ vai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]